

”Skuggan” Stefan inte längre en skugga!

16 januari 2024

Foto: SDI

Stefan 'Skuggan' Franzén har efter sju års tålamod och disciplinärt arbete tagit ett steg ut ur skuggan av den mer omtalade Simon 'Clowen' Sharapo.

I helgens Örebro Indoor Games 2024 i Tybblelundshallen utmanade Stefan Simon på 60 meter. Simon är känd som Nordens snabbaste döva sprinter. I det intensiva försöksheatet korsade Stefan och Simon mållinjen samtidigt och Simon vann med knapp marginal. I finalen satte Stefan emellertid punkt för en sjuårig period när han besegrade Simon och tog hem silvermedaljen med en imponerande tid på 7.01 sekunder – endast tre hundradelar från nordiskt rekord för döva. Inte nog med det, Stefan slog sin landslagssprintränaren Lion Martinez i samma final.

En intervju med Stefan kan ses på Svensk Dövfriidrotts Facebooksida där han beskriver sina känslor efter loppet.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Succé för döva skidåkaren Liam Itämaa i Deaf Ski Europacup 2024

16 januari 2024

Foto: Privat

I helgen imponerade den unga skidtalangen Liam Itämaa stort i Deaf Ski

Europacup 2024 i Innsbruck/Tirol i Österrike. Tävlingarna inkluderade Super-G, storslalom och slalom. Liam, född 2010, var den yngsta junioren och konkurrerade med juniorer som var sju år äldre.

Trots att vädret verkade lovande blev tävlingarna utmanande och krävde skicklighet och uthållighet från alla deltagare. Liam, som till vardags går i årskurs 7 på Kristinaskolan i Härnösand, stod inför en tuff uppgift när han tävlade mot herrar födda 2003-2010.

Liam avslutade tävlingarna med en imponerande andra plats i storslalom och en tredje plats i Super-G. Sammanlagt placerade sig Liam på en sjätte plats när alla seniorer räknades in i storslalom. Detta visar att svensk dövidrott har en talang som vi kan räkna med att följa i framtida internationella tävlingar.

Att vara bland de bästa i en grupp om 26 startande juniorer är en bedrift i sig, och för Liam var det verkligen en framgångsrik helg. Även om det inte blev någon pallplats i slalomen kunde Liam stoltsera med en femte plats på den svåra banan där en tredjedel av deltagarna inte lyckades fullfölja sina åk på grund av uråkning.

Liams insatser i Deaf Ski Europacup 2024 kommer säkerligen att inspirera och motivera andra unga idrottare. Vi ser fram emot att följa Liams fortsatta framgångar och önskar honom stort grattis till helgens imponerande prestationer.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Studenter i Gambia kämpar mot

diskriminering och isolering

16 januari 2024

Foto: gambiandeafchildren.com

I en serie av intervjuer har studenter med funktionsnedsättningar i Gambia gett röst åt sina upplevelser och avslöjat en verklighet präglad av socialt stigma och diskriminering. Deras berättelser belyser djupt rotade problem som påverkar deras självkänsla och deltagande i skolaktiviteter.

I berättelserna uttrycker en majoritet av studenterna en stark oro över hur stigmatisering och marginalisering påverkar deras välbefinnande och integration i klassrummet. Studenterna kräver att regeringen genomför ett initiativ för att öka medvetenheten om funktionsnedsättningar bland elever, lärare och personal. Samtidigt uppmanar studenterna till öppna diskussioner om hur diskrimineringen och isoleringen påverkar individer och samhället.

Mamie Mendy, en lärare vid St. John School for the Deaf, uttrycker sin sorg över de hinder som barnen möter i skolan. Hon påpekar att elever med tal- eller hörselnedsättningar kämpar med kommunikationen som har lett till att de blir isolerade och det försvårar deras interaktion med sina kamrater.

Social isolering är tydligt hos dessa studenter. Den beror på fysiska hinder, kommunikationssvårigheter och sociala fördomar. För att minska denna isolering betonar Mamie vikten av inkludering i vanliga klasser, främjande av en inkluderande skolkultur samt utbildning av elever och personal.

Mariama Darboe, en elev vid skolan, berättar att hon tycker att det är okej att vara döv men påpekar det sociala priset som betalas. Hon och hennes sex döva bröder möter regelbundet ignorans från samhället, vilket påverkar deras mental hälsa och utesluter dem från viktiga händelser och information.

En representant från Gambias dövförening, Mariama Baldeh, beskriver liknande utmaningar. Föreningen kämpar för tillgång till teckenspråkstolkare i skolan men trots deras ansträngningar saknas idag det stöd som eleverna behöver för att möjliggöra deras fulla deltagande och utbildning.

Lamin Ceesay, vice ordförande för Gambias förbund för personer med

funktionsnedsättning, betonar att utbildning är nyckeln till deltagande och möjligheter. Han konstaterar dock att många av de döva studenterna saknar tillräckligt stöd för att nå högre utbildning eller anständiga arbeten.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Nyblivna föräldrar lärde läkare teckenspråk för att rädda sina barn

16 januari 2024

Foto: Adobe stock

Marri Bhagyamma och Marri Raj Kumar, ett dövt par i Hyderabad, Indien, ställdes inför en tuff situation när de födde tvillingar - en pojke och en flicka, för tidigt. Pojken vägde då 900 gram och flickan 540 gram. Pojken drabbades av en allvarlig maginfektion som krävde akut kirurgi.

Marri, 47 år gammal, hade haft flera misslyckade graviditeter innan hon nyligen födde tvillingarna för tidigt. Den tidiga födseln berodde på hälsokomplikationer som begränsade blodflödet till livmodern vilket ledde till att den sju månader långa graviditeten blev komplicerad på grund av graviditetsdiabetes och graviditetshypertoni.

Paret stötte på hinder när de försökte kommunicera med läkarna angående deras nyfödda barns vård. Som en insats för att underlätta kommunikationen anställdes en teckenspråkstolk till en början, men det fungerade inte alls. Då tog den nyblivne pappan, Marri Raj, själv initiativet att lära sjukhuspersonalen teckenspråk för att kunna rädda sina nyfödda barn. Tack vare det kunde paret inom bara två veckor kommunicera effektivt med ett team av läkare och personal.

Den nyfödda sonens hälsotillstånd försämrades och trots deras hängivna

ansträngningar kunde de inte rädda hans liv.

Efter 79 dagar av intensiv vård och behandling skrevs den lilla flickan ut från sjukhuset, med en vikt på 1,8 kg. Avdelningsansvarige D. Sujata uttryckte sin förvåning och beundran över parets omsorg och engagemang för sin dotter. "Till en början oroade jag mig för hur de skulle kunna förstå om barnet grät eller var hungrigt mitt i natten, men jag blev lättad när jag såg hur friskt barnet såg ut vid vår senaste kontroll," sa hon.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

En döv DNA bland de 264 individerna i rymden

16 januari 2024

Foto: Celestis.com

Den 8 januari inleddes en historisk rymdresa till månen som höjt förväntningarna på en resa ut i det okända. Anledningen är att DNA från en alumn från Illinois School for the Deaf finns med på resan. Michael Dennis McKinney Sr. är en del av projektet hos företaget Celestis kallat Enterprise Flight. Med i expeditionen finns kapslar innehållandes antingen mänskliga kvarlevor eller DNA-prover från 264 personer. Bland dessa finns exempelvis "Star Trek"-skaparen Gene Roddenberry, science fiction-författaren Arthur C. Clarke och tidigare presidenter som George Washington, John F. Kennedy och Dwight D. Eisenhower. Dessa kapslar ombord på raketerna öppnar dörren till framtida forskning.

Michael avled 2018 vid 60 års ålder men efterlämnar nu ett arv som sträcker sig långt bortom jordens gränser. Född i en värld där hans dövhet inte passade in, kämpade han mot tidsandan och lade grunden på Illinois School for the Deaf, där han lärde sig ASL, amerikanskt teckenspråk, och tog examen 1977. Genom att

använda sin utbildning vid NTID, National Technical Institute for the Deaf, blev han en skicklig labbtekniker på Basler Electric.

En av Michaels söner, Sam McKinney, berättar att hans far, trots sin dövhet, hade drömmar om att bli astronaut och var en hängiven rymdentusiast. Medan Michael uppfostrade sin familj älskade han att uppfinna och att resa. Men det var Michaels passion för rymden som var en central del i hans liv. Passionen uttryckte sig i hans intresse för rymdobservationer och Space X. Michael ägnade sig åt allt från att studera varje detalj i Mercury- och Apollo-uppdragen till att fascineras av NASA TV och SpaceX-lanseringarna.

Trots att Michael inte längre är bland oss kommer hans närvaro nu att sträcka sig långt bortom jordens atmosfär, tillsammans med andra banbrytande individer som också deltar i rymdexpeditionen. Detta episka avsked till en passionerad rymdentusiast symboliserar inte bara en personlig resa utan representerar också en milstolpe för människans strävan att utforska det okända.

Företaget Celestis hoppas genom denna expedition bli det första privata företaget att landa på månen. Resan tar ungefär 15 dagar. Bara timmar efter starten från Cape Canaveral Space Force Station i Florida drabbades de av bränsleförlust. Händelse riskerar att påverka landaren Peregrines landning på månen, som inte blir så mjuk. I dagsläget läcker det fortfarande bränsle från raketten, som ännu inte kommit fram till månen.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Kroatien lanserar första kroatiska ordbok på teckenspråk

16 januari 2024

Foto: Moja Prva Znakovnica

Som en satsning för att främja inkludering och tillgänglighet har Kroatien

nyligen introducerat sin första ordbok på teckenspråk. Ordboken heter Moja Prva Znakovnica och betyder Min första teckenspråksbok på svenska. Initiativet, ledd av Dorijana Kavčić, en nyckelfigur inom det kroatiska förbundet för teckenspråksöversättare, siktar på att erbjuda lika möjligheter för hörande föräldrar till döva barn och för alla som vill lära sig det kroatiska teckenspråket.

I Kroatien är det brist på kunskap om det kroatiska teckenspråket och de tillgängliga kurserna täcker endast grundläggande färdigheter. Min första teckenspråksbok, som finansieras genom en folkbaserad-kampanj, strävar efter att bli den första omfattande och gratis digitala ordboken i kroatiskt teckenspråk. Tanken bakom projektet är att alla, oavsett var de befinner sig, bör ha tillgång till sitt modersmål och att överbrygga den befintliga utbildningsklyftan inom teckenspråksundervisning.

Döva är inblandade i projektet för att säkerställa att ordboken uppfyller och överträffar förväntningarna hos den mångsidiga användarbasen.

Dorijana Kavčić, själv uppväxt i dövsamhället och doktorand i lingvistik, poängterar att det för närvarande inte finns någon ordbok på teckenspråk i Kroatien. Även om det finns en del videomaterial tillgängligt online, strävar den nya ordboken efter att bli en verklig språkresurs, där användare kan mata in en term på kroatiska och få en tydlig video med motsvarande tecken, tillsammans med detaljerade instruktioner om hur det tecknas. Utöver instruktionsvideor innehåller plattformen även information om dövsamhällets kultur.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

En dövskola på Cypern firar 70 år

16 januari 2024

Foto: Adobe stock

Under senhösten 2023 firade Georgios Markou-skolan för döva på Cypern

70 år. Skolan grundades av Georgios Markou 1953 och har utvecklats till att bli en heltäckande tjänsteleverantör för döva med ett brett utbud av program och tjänster.

Vid tiden för skolans grundande besökte Markou döva barn i Cyperns byar, umgicks med deras familjer och övertygade dem om vikten av utbildning. Detta initiativ skapade grunden för lika tillgång och utbildning för döva i en tid när de ofta lämnades utan stöd. Sedan 1987 ligger skolan i Makedonitissa och idag har undervisningen utvecklats och anpassats för att möta de skiftande behoven hos döva studenter.

Idag samarbetar skolan med myndigheter och erbjuder inte bara utbildning utan också program och tjänster för att stödja döva individer. Skolan samarbetar bland annat med ett tvärvetenskapligt team för hantering av hörselnedsättning genom att främja neonatal hörselscreening. Skolan stöder också vuxna döva genom rådgivningstjänster och bidrag för teknisk utrustning.

Trots framgångarna erkänner skolan de utmaningar de står inför på grund av bristen på statistiska uppgifter om den döva befolkningen på Cypern.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Tjänstemän i Jamaica lärde sig teckenspråk

16 januari 2024

Foto: Adobe stock

En utbildning i jamaicanskt teckenspråk har nu banat väg för ökad tillgänglighet till samhällstjänster för döva och hörselskadade i Jamaica. Genom det nyligen avslutade projektet "Enabling Opportunities for Persons with Disabilities, EOPD" (översatt till svenska "Skapa möjligheter för personer med funktionsnedsättningar") har 180 personer,

inklusive offentliga tjänstemän, certifierats i teckenspråk. Projektet finansierades av EU och drevs av RISE Life Management Services.

Utbildningen som var en del av det tvååriga EOPD-projektet, samlade representanter från 11 statliga organ, inklusive Jamaicas poliskår, Centrum för utredning av sexualbrott och barnmisshandel, Jamaicas Brandkår, rättssystemet, sjukvårdsinrättningar, finanssektorn och civilsamhället.

RISE rapporterade att Jamaicas brandkår nådde en framgångsgrad på 90 procent bland deltagarna i utbildningen. Bland dem slutförde 36 av 40 deltagare nivå 1, medan 28 av 34 klarade nivå 2 och 9 av 10 examinerades på nivå 3.

Projektet höll en avslutningsceremoni på Caribbean Christian Centre for the Deaf (CCCD) i Mandeville. Där framhöll Nadine Chambers Goss, VD för RISE, projektets betydelse. Hon förklarade att EOPD-projektet inte bara omfattade teckenspråksutbildning utan inkluderade också professionell utbildning till personer med funktionsnedsättningar inom områden som tidig barndomsutbildning, bakning och även traktor- och jordbruksutrustning samt snickeri.

Nadine betonade att utbildningens mål är att ge personer med funktionsnedsättningar de nödvändiga färdigheterna för att själva kunna bidra till samhället. Hon beskrev utbildningen som en möjliggörare för nya möjligheter och hållbara inkomstkällor.

Vanna Lawrence, programchef för EU:s delegation med anslutning till bland annat Jamaica, uttryckte sin tillfredsställelse med projektets framsteg och dess betydelse för att stödja Jamaicas regering i att uppfylla kraven enligt lagen för funktionshindrade till förmån för människor med funktionsnedsättningar.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Ny lag i Nevada påverkar döva förare positivt

16 januari 2024

Foto: Okänd

Ny lag i Nevada påverkar döva förare positivt

Delstaten Nevada i USA har under år 2021 beslutat om församlingslag 161 som trätts i kraft 1 januari 2024 och dövrörelsen i Nevada är nu glada att den äntligen är i kraft. Lagen innebär att det nu krävs att Nevada Department of Motor Vehicles (amerikansk motsvarighet till Transportstyrelsen) ska markera körkort och fordonsregistrering med en speciell flagga för att signalera behovet av kommunikationstillgänglighet.

Tim Smalley, ordförande för dövförbundet i Nevada och är själv en invånare i delstaten i många år, har uttryckt sin tacksamhet för den nya lagen. Anledningen är att han själv har egen erfarenhet av hinder i kommunikation med polisen. Han ser lagen som ett viktigt framsteg särskilt för de som kör fordon. Situationen kan vara skrämmande och förvirrande när man, som döv, stoppas av myndigheterna och man inte förstår varför på grund av att kommunikationen inte fungerar. Att ha något som indikerar ens behov av kommunikation på annat sätt innebär att myndigheterna då måste ta ansvar att lösa kommunikationshindret.

Från början var tanken att man skulle ha ett separat körkort för döva och hörselskadade men i stället införs det en flagga på körkortet från och med 1 januari 2024. Just registreringsdelen träder i kraft först den 1 januari 2026.

Tim menar att detta kan inkludera olika behov som personer med autism eller språkstörningar som är i behov av andra sätt att kommunicera så lagen berör inte bara döva och hörselskadade.

Susan Becket, vice ordförande för Nevadas kommission för döva och hörselskadade, ser också hopp i den nya lagen och hon hoppas den även leder till ökad medvetenhet om dövas behov i samhället.

Den nya flaggsymbolen är frivillig och utfärdas endast på förfrågan från förare med

korrekt dokumentation. Vill man få flaggsymbolen på sitt körkort ansöker man om det på egen hand.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Dömd för falsk insamling till en döv välgörenhetsorganisation

16 januari 2024

Foto: Okänd

20 åriga Letitia Dumitrua och en kvinnlig medbrottsling låtsades samla in pengar till en döv välgörenhet. Paret riktade in sig på en kvinnlig invånare i Nunthorpe, Storbritannien och lämnade sedan platsen med pengar och en klocka.

Enligt åklagaren, Uzma Khan, agerade paret döva och försökte skaffa "donationer" till ett dövcenter. När kvinnan sa att hon ville lämna en donation begärde paret att de skulle få komma in till kvinnans hus för att skriva under ett dokument. Sen påstod de att de behövde gå på toa. Kvinnan såg då en av kvinnorna i paret gå till köket utan tillstånd vilket skapade misstankar hos henne.

Kvinnan upptäckte sedan att hennes klocka samt plånbok med 30 pund i var försvunnen. Hon kontaktade då polisen och därefter upptäckte hon att plånboken hade lämnats utanför hennes hem, tom på pengar. Paret försökte sedan besöka ett annat hem för att upprepa förfarandet men innan någon ny donation kunde genomföras hann polisen komma och arresterade paret.

Under förhöret sa paret inget men senare kände Letitia sig ångerfull och erkände sig skyldig till både bedrägeri och inbrott. Domaren, Recorder Harry Vann, ansåg att händelsen var avskräckande men på grund av Letitias unga ålder och hennes ånger dömdes hon till 20 månaders villkorligt fängelsestraff.

Den andra kvinnan i paret dök inte upp till domstolen och nu finns en häktningsorder mot henne.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com